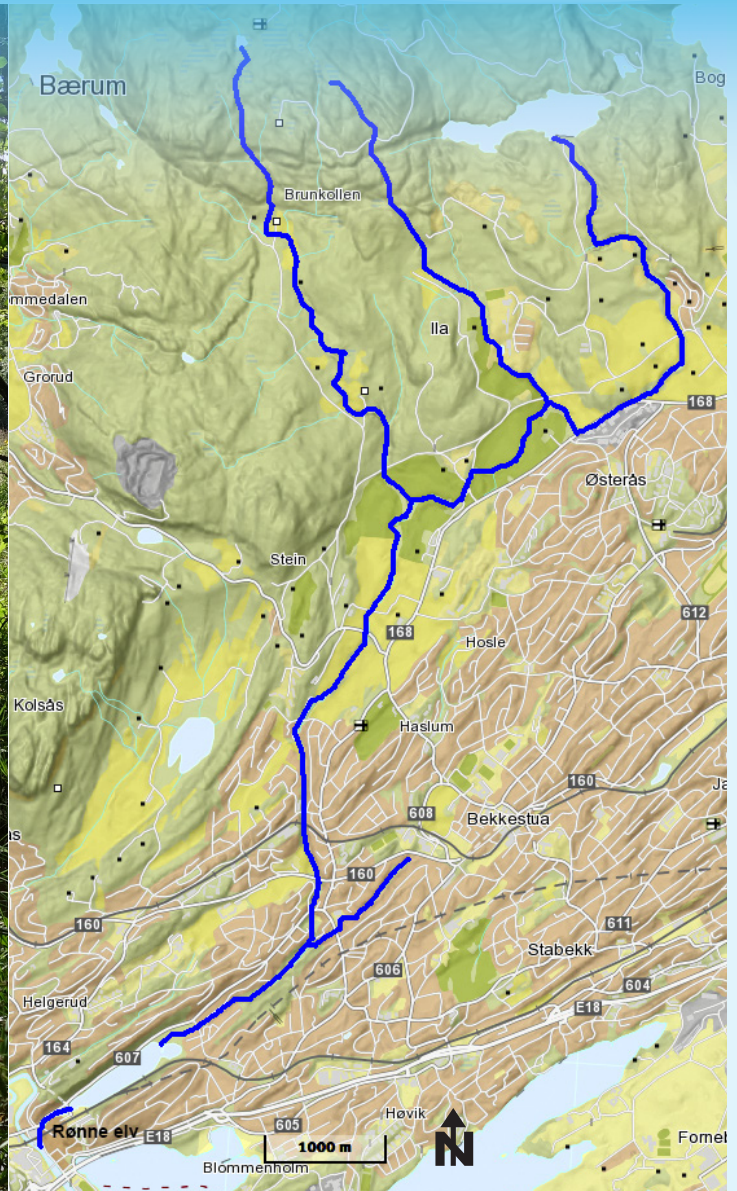

Øverlandselva

Lengde: 16,8 km

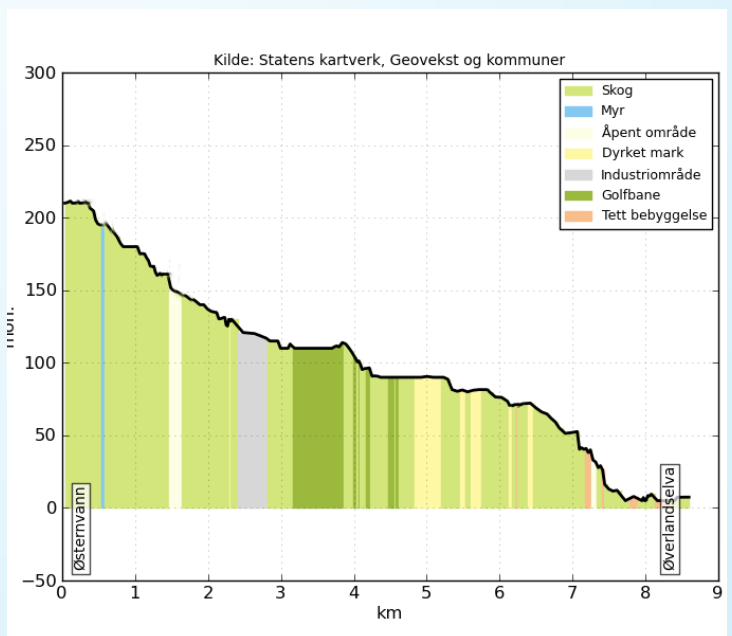
Nedbørsfelt: 31 km²

Gj.snittlig vannføring: 550 l/s

Øverlandsvassdraget har sitt utspring i skogsområdet nord for Østervann og i dalen innover forbi Sætern og Muren. Underveis nedover har det vært brukt forskjellige navn på elva, som regel gårdsnavn. Nå brukes navnet Øverlandselva på hele det nedre elveløpet og Sæternbekken og Østernbekken på de to øvre grenene. I 1916 ble Østervann åpnet som drikkevannskilde for innbyggerne i Østre

Bærum. Østervann ble brukt som drikkevann frem til 1983, og fungerer i dag som krisevannkilde med klor- og pumpestasjon. Østervann er frigjort som friluftsområde, og er et populært bade- og turområde.

Fra Østervann renner bekken sydover under navnet Østernbekken. Den krysser under Griniveien og følger dalen med Grini næringspark. Så renner den under Griniveien

en gang til og bukter seg mellom jordene til Nordli, hvor *Ilabekken* kommer til. Nedenfor Haga mottar den det store tilløpet, *Sæternbekken*, som kommer fra området innover til Muren og Brunkollen. Mange steder langs vassdraget er det viktige leveområder for planter og dyr. Bekken innover forbi Nordli er et viktig oppvekstområde for fisk. Området hvor *Østernbekken* og *Sæternbekken* møtes er et våtmarksområde som krever særlig beskyttelse.

Det ble i 2000 anlagt en 27-hulls golfbane på jordene på begge sider av *Øverlandselva* og *Østernbekken*. Flere steder krysser golfspillet vassdraget. Anlegget medførte omfattende ødeleggelser av nærområdene til elva, dels også i selve elveleiet. Flere steder er trevegetasjonen fjernet helt ned til elva, stikk i strid med vassdragsplanen, kommuneplanen og vassdragsloven.

Åsterudbekken rant ut i *Øverlandselva* vestfra. Åsterudbakkens nedre del danner grense mot Haslum (Åsterud). Bekken kommer fra Vallerskogen og deler jordene over Nesgårdene. Bekken er lukket og hele dalsenkningen er fylt igjen. Et stykke nedenfor rant *Kirkedalsbekken* ut østfra.

Øverlandselvas videre løp fra Bærumsveien og ned til *Engervannet* går i en markert dal med mange fosser og stryk. Stort sett kan man følge elva på turveier og oppleve litt av Bærums opprinnelige natur. Dessverre krysser Bærumsbanen elva på en liten steinfylling og Bærumsveien på en stor steinfylling. Like nedenfor broen hvor Gamle Ringeriksvei nå går over elva, ligger den gamle, fine steinbroen som ferdselen gikk over i gamle dager. Det er antatt at en av pilegrimsveiene fra Oslo til Nidaros gikk over den. Broen er fredet.

På kart fra 1825 heter den *Løkebergelva* fra Nes og ned til utløpet i *Engervannet*.

Øverlandselva har vært rik på fisk. I flere tiår etter siste krig var den ødelagt av kloakkforurensninger, og fisken

Kulturminner

I 1995 utarbeidet Bærum kommune en beskrivelse av kulturminner langs *Øverlandselva*. Her står det om Rønne bro, antagelig anlagt samtidig som Løkke bro i 1827, og om fiskeparken i Engervannet, som ble etablert i 1869.

Det var mange møller og kverner i fossene, som møllen i Løkebergfossen ved Nedre Løkeberg, Haslumkvenna nær Nesbroen og Hagakvenna, som var i bruk til omkring århundreskiftet, Dælikvæna ved *Østernbekken* mellom Dæli og *Østern*,

I forbindelse med fossene ble det også opp sager. I Løkebergfossen var det et sagbruk, anlagt i 1790. Flere navn ved elva er knyttet til sagen: Sagfossen, Sagbråten, Sagjordet, Sagjordsløkka og Sagbråtetangen. Haslum sag lå antagelig nede ved Nesbroen hvor elva hadde det største fallet. Sagen er nevnt i 1611 i forteg-

ble borte. Nå er vassdraget langt på vei restaurert, og fisken har vendt tilbake. Sjøørreten går opp til fossene ved Løkeberg. Som i de andre vassdragene i Osloområdet kan det skje uhell ved utslipp av olje eller andre forurensninger med stor skade på fisk og annet dyreliv. Uvettig byggevirkosomhet kan også medføre kraftig erosjon til skade for fisken. Det er nøye regler for alle virksomheter som kan påvirke vannkvaliteten. Skjer det noe galt, vil det som regel bli ilagt mulkt eller bli en politisak.

Nadderudbekken renner ut i *Øverlandselva* ved Blomsterkroken. Der er det en målestasjon for vannstand og vannkvalitet. *Øverlandselva* munner ut i *Engervannet*. Det er et stort og ganske grunt vann hvor sjøvannet strømmer inn ved høyvann i fjorden.

Blanding av ferskvann og sjøvann skaper unike forhold for mange organismer. Her er det et meget rikt fugleliv året rundt. Svaner, ender og måker gjør seg mest gjeldende. Fra *Engervannet* fører den korte *Rønne elv* ut i *Sandvikselva* midt i Sandvika.

I vikingetiden stod vannet i Oslofjorden noen meter høyere enn i dag. *Engervannet* var en bukt som het Folanger og er nevnt i Sverre-sagaen. Den 6. mars 1200 listet Sverre seg ned fra Sandviksåsen og lyttet til rådslaging i bondehæren som lå på isen på Folangerfjorden. Sverrestien har navn etter det.

Øverlandsvassdraget er sentralt i bygden og kjært for Bærums innbyggere. I 1996 vedtok kommunen en vassdragsplan for hele vassdraget. Planen bygger på en beskrivelse av vassdragets mange verdifulle sider, og har fastsatt regler og bestemmelser for bruk av arealene langs vassdraget og andre ting som kan påvirke de fysiske og biologiske forholdene. Som nevnt ble disse reglene ble ikke overholdt ved anleggelsen av golfbanen.

Takket være omfattende tiltak på kloakknett, samt at kommunen setter ut yngel av laks og sjøørret i *Øverlandselva*, er *Øverlandselva* blitt en verdifull fiskeelv.

nelse over skattleggingen. Nær Nesbroen lå Nes sag, også nevnt i 1611. Ved *Øverland* var et en sag og en kvern. I 1975 ble kvernen flyttet til *Wøyen*. Haga sag lå antagelig nær fossestryket overfor gamle Haga bru.

Løkeberg pottemakeri lå på østsiden av Pottemakerbroen ved Sagfossen. der Presteveien går. Broen over *Øverlandselva* ved Nes gård fører Nesveien videre til Haslum. Brostedet er gammelt. Den gamle broen over *Øverlandselva* ligger et stykke nedenfor denne. Broen ble reist i 1838. I dag ligger broen uten tilknytning til sti eller vei. Broen som går over *Sæternbekken* på Ankerveien har sitt navn etter husmannsplassen Bakken under *Øverland*. Broen er antagelig fra 1790-årene. Bjerkåsbroen gikk over *Hagabekken* på Ankerveien, og Listubroen over *Østernbekken* på Ankerveien ved Listua.